

„V enem mesecu bomo očistili severni Kitaj“ Po vsem Japonskem vlada mrzlično vojno razpoloženje

Tokio, 19. jul. Po vseh mestih Japonske so nabili proglas vlade, v katerem poziva ljudstvo, naj zaupa cesarju in njegovim svetovalecem v sedanjem trenutku, ki je za Japonsko zelo resen. Vlada je morala za obrambo japonskih državljanov na Kitajskem, za obrambo gospodarskih interesov na Severnem Kitajskem, predvsem pa za obrambo časti japonskega naroda odrediti splošno pripravljenost vseh oboroženih sil cesarstva. Rezervisti so dobili nalog, naj bodo na poziv pripravljeni in se, če le mogoče, še pred pozivom zglase pri poveljstvu, kamor pripadajo. Stojata armada pa je bila večji del vkrcana na ladje, ki so jo že odpeljale v Mandžurijo, odnosno proti Tiencinu. Letalske sile so ravno tako mobilizirane. Na Japonskem in na Formozi čakajo samo na povelje, da odlete na določene jim prostore. Tudi bojno brodovje je dobilo povelje, naj ostane od večerj opoldne naprej pod polno paro. Velike množice ljudstva stojijo pred temi proglasi in jih berejo. Od časa do časa razporejeni vzkliki na cesarja in armado prekinjajo običajni mir, ki vlada po japonskih ulicah. Kadarkoli prikorakajo vojaški oddelki po ulicah, so predmet navdušenih vzklikov od strani občinstva. Med narodom je opaziti silno rodoljubno razpoloženje, kot ga doživljajo le redki drugi narodi. Japonci je skoraj na slepo vdan vsakemu povelju, ki pride iz mikadove palače. Vse politične razprtije med ljudstvom so utihnile.

Časopisi, ki sicer le malo poročajo o bojnih dogodkih na Severnem Kitajskem, pozivajo narod k požrtvovalnosti, ki jo od njih zahteva domovina. Listi naglašajo, da Japonska ne išče vojne in da tudi neče izvajati nobenega nasilja nad kitajskim narodom, toda tega ne more dovoliti, da bi bili interesi japonskega naroda oškodovani na ljubo tujim veselilam, ki iščejo svoje koristi v Vzhodni Aziji. List »Ničiniči« objavljajo daljši poziv neke nepodpisane vojaške osebnosti, ki pravi, da mora japonski narod dati iz sebe vse svoj rodoljubni napor, kajti čim večja bo močovitost in junaštvo ter požrtvovalnost ljudstva, tem hitreje bodo doseženi cilji, ki si jih je Japonska stavila. Po njegovem mnenju vojaške operacije ne bodo niti obsežne, niti ne bodo dolgo trajale. Ako Japonska vojska nastopi s vso odločenostjo, bo zadostoval en mesec, pa bosta obe severni pokrajini, ki sta po japonsko-kitajskem dogovoru iz leta 1935 dobili avtonomijo, očisti vseh kitajskih vojaških čet, ki tamkaj nimajo ničesar iskati. Pričakovati je sicer odpora od strani nahujkane kitajske vlade v Nankingu, toda tudi ta odpor bo zlomljen v najkrajšem času in on je prepričan, da bo vsa stvar uspešno končana v razdobju dveh mesecev.

300.000 Japoncev že poslanih na Kitajsko

Tokio, 19. jul. Iz diplomatskih krogov izhaja vest, da je japonsko vojno ministrstvo odredilo, da odide 300.000 japonskih vojakov, to je skoraj vsa japonska vojska v mirovnem času, na kitajsko mejo. Ravno tako je bilo odposlanih na kitajsko bojišče 800 bombnikov in lovcev, ki so že pristali na odkazanih letališčih.

Kolika je moč japonske armade

Japonska kopna armada šteje ob mirovnem času povprečno 350.000 mož. Na japonskem otočju se nahaja 14 pehotnih divizij in 1 divizija garde. Vsaka divizija ima 4 pehotne polke, 1 polk poljske artiljerije, 1 polk konjenice ter po 1 oddelki oklopnih voz, pionirjev, košarjev in 1 obvestilni oddelk. Na Koreji sta stalno dve pehotni diviziji, 1 brigada, ki sestoji iz dveh pehotnih polkov pa je na Formozi. V Mandžuriji imajo Japonci 4 samostojne pehotne brigade (8 polkov).

Artiljerija pa razpolaga s 15 polki poljske artiljerije, s 4 polki gorske artiljerije, s 4 polki težke artiljerije, s 3 polki trdnjavske artiljerije, s 4 polki artiljerije na konjih in 8 samostojnimi oddelki najtežjega topništva.

Konjenica je organizirana v 17 polkov, ki so dodani zgoraj omenjenim 17 pehotnim divizijam. Razen tega ima še 8 samostojnih konjeniških polkov, ki so razdeljeni v 4 samostojne brigade.

Letalstvo

Letalstvo je razdeljeno v več polkov, katerih število pa nikoli ni bilo objavljeno. Lahko se računa, da ima japonska armada vsega 12 letalskih polkov, ki razpolagajo s 1300 bombnimi in lovskimi letali tako imenovane prve črte. Japonsko letalstvo ima to prednost, da so letala izključno domačega izdelka in je Japonska v tem oziru od inozemstva popolnoma neodvisna. Samo zadnje čase so Japonci sprejeli nekaj inozemskih letalskih tipov.

Po bojiščih

Salamanca, 19. jul. Na madrijski fronti so nacionalistične čete z veliko silo napadle rdeče postojanke pri Bruneti in Vilanueva del Pardillo, ki so jih med zadnjimi boji republikanske čete zasedle. Nacionalisti so nasprotnike vrgli s prvih postojank. Napad je trajal ves dan in dolgo v noč. Nacionalisti so dosegli mesto Adquirana. Zasedli so strateško zelo važen hrib, od koder se bo razvijal nadaljni napad. Na drugih frontah nič novega.

pov, ki so se izkazali v Abesiniji in v Spaniji in ki jih je japonsko vojno ministrstvo včlenilo v svojo letalsko vojsko. Toda treba je računati s tem da ima Japonska izredno visoko število izvežbanih pilotov (imenuje se številka 25.000, od katerih jih je samo na Formozi 4000) in da ima v rezervi še kakšnih 2500 bojnih letal, poleg tega pa še 1500 trgovskih letal, ki bi se v primeru vojne lahko spremenila v vojaška letala.

Tudi protiletalska obramba je na Japonskem dosti močna in je razdeljena v šest neodvisnih polkov. Poleg tega pa ima vsak artiljerijski polk svoj poseben oddelk za letalsko obrambo. Oklopnih voz, tako tankov, kakor avtomobilov, Japonska nima mnogo in je v tem oziru nekoliko zaostala. Zadnji dve leti je japonsko vojno ministrstvo v ta namen izdalo zelo visoke vsote. Kolikor je znano, ima Japonska samo tri polke tankov, ki si med seboj delijo okrog 800 tankov.

3-4 milijone rezervistov

Posebna postavka pa so japonske rezerve. Na vsak način je treba računati, da Japonska v primeru vojne lahko razpolaga s tri- do štirimi milijoni kar najbolje izvežbanih rezervistov, ki deloma že služijo na fronti. Tako je znano, da ima Japonska v Mandžuriji na sovjetski in na kitajski meji posebno armado 150.000 mož, ki so večji del rezervisti in se delijo v tri pehotne divizije, 4 pehotne brigade za obrambo mandžurskih železnic, 4 letalske polke, 1 težki artiljerijski polk, 1 polk tankov, več protiletalskih oddelkov, nekaj pionirskih bataljonov in drugih pomožnih čet.

Vojno brodovje

V kolikor tiče japonskega vojnega brodovja, ne smemo pozabiti, da je danes glede moči tretje na svetu. V glavnem pa obsega 9 težkih bojnih oklopnih, 40 lažjih in srednjih oklopnih križark in nosilcev letal, 100 rušilcev in torpedovk ter okrog 70 podmornic od malih do največjih. Od januarja letošnjega leta pa so začeli graditi dve veliki oklopniči po 35.000 ton, 5 nosilcev letal, 3 manjše križarke, 30 rušilcev in torpedovk ter 50 podmornic. Pomorsko letalsko brodovje je razdeljeno v 33 eskader s skupno 1200 vodnimi letali prve črte. Število rezervnih letal ni znano.

„Narod pod orožjem“

Japonsko ljudstvo je v vojaškem pogledu silno dobro izvežbano. Po vsej državi in skoraj v vsakem kraju obstajajo posebne organizacije za obrambo proti letalom in plinskim napadom. Organizacija za obrambo proti letalskim napadom šteje 12 milijonov članov, ki so večji del pod vodstvom rezervnih častnikov. Poleg tega obstajajo številna rodoljubna društva. Združena rezervistov in mladinske organizacije skrbno čuvajo, da vojaška udarnost in pa samozavest japonskega naroda ne

ugasne, ampak, da ostane japonsko ljudstvo v pravem pomenu besede »narod pod orožjem«, ki je pripravljen, da vsak trenutek da svoje življenje za veličino domovine.

V Moskvi Sicer pripravljeni a ne črnogledi...

Moskva, 19. julija. »United Press« poroča, da pri sovjetski vladi in pri vodstvu rdeče armade ni opaziti tiste nervoznosti, o kateri so nekateri inozemski časopisi zadnje dni poročali v zvezi z dogodki na Daljnem vzhodu. Res je sicer, da je vsa sibirski železnica za osebnost in blagovni promet zaprta in izključno na razpolago za vojaške transporte. Toda na moskovskem kolodvoru ni videti, da bi odhajale kakšne večje vojaške čete. Tudi vojno tehničnih odprav zadnje čase ni bilo videti. Seveda je mogoče, da sovjetska vlada ne mara razburjati prestolnice in da vkrcava čete in vojni material zunaj kje izven Moskve. V vojaških krogih pravijo, da Rusija gleda na položaj na Daljnem vzhodu s mirnimi očmi zaradi tega, ker ima že dolga leta na mandžurski in kitajski meji svojo dobro organizirano vzhodno-sibirsko armado, ki je tako opremljena, da lahko brez vsakih okrepitev ne samo odbije mogoče napade na rusko ozemlje, ampak tudi nevarno ogroža vsakega nasprotnika na njegovem lastnem ozemlju. Rdeča sibirski armada, ki ima svoj glavni stan v Bajkalu, razpolaga po najnovejših verodostojnih cenitvah s 400.000 vojaško izvežbanih mož, ki se lahko opirajo na zadostno najmodernejšo artiljerijo, posebno pa na letalstvo. Izvedenci govorijo o 4000 bombnikih in lovcih, ki so stalno dodeljeni rdeči sibirski armadi. Mogoče je število pretirano, toda vtis le napravi na nasprotnika, ki v pogledu letalstva daleč ni dosegel moči sovjetske armade.

Res pa bo, da je rdeče poveljstvo dalo nalog svojim najnovejšim zaveznikom v Zunanji Mongoliji, da se pomaknejo do kitajske meje in da naj so pripravljeni, da posredujejo v Čaharju, ako bi postalo potrebno. Tudi iz kitajskega Turkeстана (Sinkian), ki je tudi pod sovjetsko nadoblastjo, odhajajo oddelki turkestantanske konjenice proti puščavi Bobi, da so tamkaj zvežejo z Mongolijo.

V diplomatskih krogih pa pravijo, da nevarnost ni tolika, kot jo napovedujejo obsežne vojaške priprave. Če bi Japonska hotela samo podrediti svoji oblasti pokrajini Čahar in Hopei, bi sovjetska Rusija na noben način hotela poseči vmes. Japonska pa, da si bo tudi premislila in ne bo sovjetske Rusije izzvala, ker ji je mnogo na tem, da svoje cilje doseže brez tujeja vmešavanja in z lastnimi sredstvi. Japonski veleposlanik, da je v Moskvi dal tozadevna pojasnila in zagotovila.

Atentat na polk. Koca Bomba raztrgala napadalca

Varšava, 19. jul. Pozno ponoči je do sedaj še nepoznana oseba vrgla bombo v vilo polkovnika Koca, znanega voditelja nacionalne unije, kot se imenuje stranka, ki jo vlada organizira za večinsko stranko, ki naj v bodoče vodi politično usodo Poljske. Streča je hotela, da je bomba prežgala eksplozivno, preden je zadel ob okno. Mesto da bi bila poškodovana ali celo usmrtila polkovnika Koca, ki je sedel v svoji sobi, z nekaterimi prijatelji, je raztrgala napadalca samega v majhne kosce, da do sedaj ni bilo mogoče ugotoviti njegove osebnosti. Ko se je o polnoči vest o atentatu

na polkovnika Koca raznesla po Varšavi, so se takoj zbrale ogromne množice ljudstva, ki so manifestirale za vlado po Maršalovski ter so se valile dalje čez Pilsudski trg proti kraljevemu dvorcu, kjer so prepevale rodoljubne pesmi, naker so se obrnile proti Belvederu, kjer je vrhovni generalni štab poljske armade in stanovanje maršala Rydz-Smigla, ki se je moral prikazati pri oknu in ljudstvo pomiriti in sporočiti, da polkovnik Koc ni ranjen. Neka večja skupina je šla pred uredništvo socialističnega lista »Robotnik« ter tamkaj razbila šipe. Večje poškodbe je policija zabranila.

Danes že Hodževa vlada Nevolja javnega mnenja zaradi krize

Praga, 19. julija. Dr. Milan Hodža, ki mu je predsednik republike dr. Beneš ponovno povelil mandat, da sestavi vlado, se je večerj ves dan pogajal tako s člani bivšega kabineta, kakor z voditelji strank, ki so ves dan prihajali in odhajali ter povzročili okrog ministrskega predsedništva veliko trenje. Praško meščanstvo, ki mu ta kriza, ki jo imenuje popolnoma nepotrebno, gre na živce, je v velikih skupinah postajalo okrog palače, razpravljalo o položaju ter sililo v odhajajoče politike, da mu povedo, kdaj bo krize konec. Pozno sinito je prevladalo prepričanje, da bo dr. Milan Hodža, ki čaka še izjav dveh ali treh politikov, svojo vlado sestavi tekotom ponedeljka, ali vsaj v torko dopoldne, ko jo bo predstavil predsedniku republike. Ministrskih sprememb ne pričakujejo. V zunanjem ministru ostane še nadalje dr. Krofta, akoravno se je večerj popoldne namigovalo, da bi na to mesto poklicali Beneševga zaupnika dr. Osuskega, sedanjega poslanika v Parizu. Toda očitno se je zdela sprememba v vodstvu zunanjega ministrstva v sedanjem silno napetem evropskem položaju, neoportuna. Samo finančni minister dr. Kalfus, ki mu ne odrekajo patriotizma, a mu očitajo preveliko trdoglavost in neokretnost, da bi se prilagodil gospodarskim in političnim potrebam države, bo moral iz nove vlade izginiti. Ker se tudi bivši finančni minister dr. Trampel do sedaj še ni mogel odločiti za sodelovanje za Hodžovo

vlado, bo verjetno prevzel finančno ministrstvo vsaj do jeseni prosvetni minister dr. Franke. Jeseni pa bi bila nova preobnova vlade in takrat bi se imenoval novi finančni minister. Iz vsega časopisja diha želja, da bi dr. Hodža, ki si je na mednarodnem polju pridobil silno veliko avtoriteto ter se mu je posrečilo, kar se do sedaj še nobenemu ni, pridobiti simpatije angleške vlade za Češkoslovaško, v svoji misli uspel in krizo, ki je bila zares nepotrebna, končal. Češkoslovaški narod bo pa moral najti potrebna denarna sredstva, da zadovolji kmeta, ki ne more razumeti, zakaj bi ne dobival višjih cen za svoje žitne pridelke, ko pa je znano, da je gospodarska stiska v ostalih panogah že davno ponehala.

Dijakom, ki imajo slabe ocene, sport prepovedan

Budimpešta, 17. julija. m. Madžarski prosvetni minister Homann je poslal vsem ravnateljem srednjih šol načrt nove uredbe, ki med drugim predvideva tudi telesno vzgojo dijaštva. V novi uredbi je značilen tudi paragraf, ki določa, da se bo vsem dijakom, ki bodo po prvem semestru imeli slabo oceno, prepovedalo gojenje športa vse do tlej, dokler ne bodo svojih ocen popravili.

Vesti 19. julija

Šahovska tekma med štirimi vele mojstri se je začela včeraj v Neuheimu. Igrajo svetovni prvak Euwe, dr. Aljehin, Bogoljubov in Šamisch. Vsakdo igra z vsakim po dve uri.

Demonstracije proti razdelitvi Palestine so večerj v Angersu priredili belgijski židje.

Rooseveltov sin, ki se je nedavno poročil, je dopotoval v Pariz ter si ogledal svetovno razstavo. Medene tedne je preživel v Švici.

V francosko vojsko je spet vstopil Albert Durieux, ki je bil v času italijansko-abesinske vojne šef neguševe policije.

50 komunistov je aretirala varšavska policija prav v trenutku, ko so tajno zborovali in sestavljali proglas za nabiranje prispevkov v korist rdeče španske vlade.

V Moskvi je bil aretiran te dni sovjetski komisar za vzgojo Bubnov.

78 ovac je ubila strela v vasiči zraven nemškega mesta Marburg. Pastirček je ostal živ, čeprav je bil sredi med temi ovcami.

Švicarska zvezna vlada je predložila parlamentu osnutek zakona, s katerim se uvaja nadzorstvo nad zasebno oboroževalno industrijo.

Tajno komunistično tiskarno je policija odkrila v judovskem delu mesta v Varšavi.

Velika stavka tekstilnega delavstva grozi v poljskem mestu Lodz. Delavci zahtevajo zvišanje plač za 20 odstotkov, kar so pa industrijanci odklonili. Če pogajanja ne uspejo, bo stopilo v stavko 150.000 delavcev.

Reko Seino bodo spet zaprli lastniki motornih ladij in čolnov v znak protesta proti 40 urnem delovnem tednu. Na najožjih mestih reke bodo nagnetli vse svoje čolne.

800 ranjenih italijanskih prostovoljcev so z ladjami pripeljali iz Spanije v Italijo. Z njimi vred se je pa vrnilo v Italijo tudi 500 zdravih prostovoljcev.

Vse višje uradnike v nemškem propagandnem ministru je minister Goebbels poslal za nekaj tednov na delo v razne tovarne in kmetije. Zato, da bodo znali ceniti trdo delo in se spoznali z mišljenjem in potrebami kmetov in delavcev.

Voditelji nemških službenih delavskih organizacij so prišli v Sofijo na obisk in si bodo tam ogledali naprave delavskega zavarovanja in razna industrijska podjetja.

Jutri se bo na izredno zasedanje sestal poljski parlament.

Dan nemške umetnosti so včeraj proslavili v Monakovem. Propagandni minister dr. Goebbels je ob tej priliki priredil velik sprejem.

Štiri člani glavnega komunističnega odbora v Sofiji je prijel policija. Po svojih zaupnikih je namreč zvedela, da se je odbor na Vitoški planini sestal k seji. Potem je vse člane aretirala.

Hitlerjevski pozdrav je prepovedala poljska direkcija v evobodnem mestu Gdansk za vse svoje uradnike in nameščenice. Ukaz je hitlerjevce zelo razburil.

13 otrok je v Bruslju zbolelo za neko tajinstveno boleznijo. Zdravniki si glede bolezni in zdravljenja niso prav nič na jasnem. Eden od otrok je boleznijo že podlegel.

Velik govor ob obletnici španske državljanske vojne je imel v Barceloni predsednik republike, Azana. Dejal je, da bi rdeči že zdavnaj zmagali, če bi belih ne podpirale tuje sile.

4400 km dolgo progo je preletel japonski kapitan Tsukurs iz Tokia v Rigo na letalu, katerega je sam izdelal.

Na poljsko-litavski meji je prišlo do novega incidenta. Nekaj litvanskih stražnikov je 12. t. m. prestopilo mejo ter se umaknilo šele potem, ko so zadel na poljsko stražo. Baje so na poljske stražnike tudi sreljali.

35 članov hitlerjevske mladine bo odšlo te dni na obisk na Poljsko. V zameno pa bo obiskalo Nemčijo 35 poljskih skavtov.

Svetovno razstavo v Parizu bo prihodnjo nedeljo obiskal tudi belgijski kralj Leopold II. Tako javljajo belgijski listi.

Cesto med Harrarjem in somalsko mejo so skoraj dogradili. Po tej cesti bo možen promet skozi vse leto in tudi ob času največjega deževja.

Nova taborišča za žensko mladino bodo v kratkem postavili v več nemških krajih. Akcijo vodi hitlerjevska delavska zveza ob obilni podpori države.

Za 60 milijonov dolarjev zlata je kupila brazilska vlada v Ameriki. Zlato bodo porabili za ustanovitve osrednje brazilske banke, ki naj financira obnovo Brazilije.

Egiptovski poslanik v Atenih je imenovan od egiptovskega kralja tudi za poslanika v Beogradu. Zaradi sklenjenih trgovinskih pogodb med Jugoslavijo in Egiptom, je to postalo potrebno.

Piccard nima sreče

Newyork, 19. julija. AA. (Havas.) Novi poskus stratosfernega poleta profesorja Piccarda se je zopet ponesrečil, ker se je balon moral spustiti zaradi požara, ki se je pojavil na balonu. Balon je bil sestavljen iz 80 malih balonov, ki so bili napolnjeni s kisikom, gondola pa je bila iz duraluminja. V njej so bili barometer, višinomer in radijski aparat na ultrakratke valove. Pred poletom je izjavil, da bo sestavljen nov aparat, če se mu bo ta polet posrečil. Z novim aparatom bi se lahko dvignil 24.000 m visoko. Ko je nato pristal, je obvestil o svojem neuspehu svojo ženo in takoj odšel v hotel Lansing in ni hotel dati časnika nobene izjave.

Honolulu, 19. jul. Poveljstvo ameriškega vojnega brodovja je izdalo nalog bojnim edincem in letalom, ki so do danes iskale letalko Earhardtovo, naj se vrnejo v svoja priistanišča. Letalko je treba smatrati za izgubljeno.

Urnava Pšate od Trzina do Dragomlja

Trzin, 17. julija. V dveh zaporednih člankih je »Slovenski dom« objavil zanimive podatke o celotni ureditvi potoka Pšate od vasi Suhadole do Trzina. Celoten program uravnalnih del pa obsega tudi uravnava Pšate pri Dragomlju ter so bili tozadevni načrti pripravljeni in odobreni že pred meseci. Kako potrebna je uravnava Pšate v tem delu, nam dovolj zgovorno izpričuje dejstvo, da obstoja samo po travnikih skozi od Trzina do Dragomlja okrog 130 večjih, pomembnejših ovinkov, ki jih Pšata v svojem teku napravila. Vsak ovinek zase predstavlja posebej nevarnost za dotične travnike. Saj se ravno na teh neštevilnih ovinkih vodovje ob močnejših nalivih in povodnjih z vso silo zaletava v zemeljske plasti, pri čemer Pšata trga in odnaša s seboj velike kose plodovite zemlje.

Mimo Dragomlja 630 m dolg prekop

Posebno veliko škodo pa napravlja Pšata ravno vašanom Dragomlju. Ob času velikih poplav se Pšata razlije skoraj po vsej vasi, zalije tudi ceste, ki vodi iz Domžale skozi Podgorico in St. Jakob proti Ljubljani, vdira v kleti in druga gospodarska poslopja. Zato so Dragomljani hvaležni oblastem, da so v program uravnalnih del potoka Pšate vključili tudi uravnava Pšate skozi Dragomelj. Uravnava bo izvedena pri Dragomlju tako, da bo pustila nova struga povsem ob strani vas Dragomelj. Nova struga bo speljana mimo Dragomlja skozi 630 m dolg prekop, ki prične tam, kjer Pšata zdaj ostro zavije proti vasi Dragomelj, konča pa zopet daleč na polju onstran Dragomlja. Prekop bo pred prvimi hišami zunaj Dragomlja proti Podgorici križal pravokotno cesto Domžale-Dragomelj-Sv. Jakob. Tam bo za cesto zgrajen nov železobetonski most, zgoraj mostu, kakih 50 m proti travnikom, pa bo v strugi zgrajen večji kamenit prag, ki bo imel namen uravnati hitrost vode.

Zaradi uravnave Pšate pri Dragomlju se bo spremenila tudi meja dosedanjih katastralnih občin Dragomelj in Podgorica. Doslej je ta meja potekala večinoma ob dosedanjih strugi, le del dragomeljskih travnikov in njiv je bil razprostran onstran Pšate. Po novi uravnavi pa bo celo del katastralne občine Podgorica ležal na dragomeljski strani nove Pšate.

Urnava Pšate pri Trzinu

Obenem z uravnavo Pšate pri Dragomlju predvideva načrt banke uprave tudi uravnava Pšate pri Trzinu. Deloma je »Slovenski dom« o tem že navajal nekatere podatke v zadnjem članku. Pri Trzinu se bo enako kakor pri Dragomlju izvršil prekop struge v dolžini 370 m. Pšata bo potem pritekala proti državnim cesti Ljubljana-Maribor v ravni smeri ter ne bo imela več prilike, na ovinkih trgati zemlje ter jo odnašati. Onstran državne ceste med cesto in kamniško železnico, kakor tudi onstran železnice, se bo uravnava izvršila z več prekopov in dolžini 525 m; s tem bo Pšata dobila zadosten odtok.

Istotčasno z glavno strugo Pšate v Trzinu se bo tam uravnali tudi razbremenilni jarek, ki po njem sicer vodi poljska pot od gasilskega doma v Trzinu proti travnikom.

Svoječasna komisija se je prepričala, da tvorita železniški most in nasip glavno oviro za pravičen odtok visoke vode od pogostih povodnjih. Zato uravnava predvideva, da se bo med državno cesto in železnico določil Pšati večji padec, da bo voda odtokala hitreje, pod železniškim mostom pa se bo dno struge poglobilo, obenem se bo tudi razširil profil pod mostom.

Struga Pšate dolga 4600 m

Celotna struga Pšate od Trzina do Dragomlja ki prihaja za uravnavo v prvi vrsti v poštev, meri 3120 m, razbremenilni astruga pa 1480 m, skupaj 4600 m. Tudi v razbremenilni strugi pri Trzinu bo narejen 76 m dolg prekop ter se bo potem Pšata povsem ognila dosedanje Colnarjeve hiše. Tekla bo v dveh krakih skoraj pravokotno proti cesti in sicer struga proti sedanjemu državnemu mostu pri Muhiču, razbremenilnik pa proti gasilskemu domu.

Urnava Pšate skozi travnike od Trzina do Dragomlja ne bo izvršena po tem načrtu. Poleg struge so namreč zgrajene številne namakalne naprave, ki so jih zgradili posamezni posestniki zato, da jim ob suši Pšata zaliva in namaka travnike. Te namakalne naprave so sicer grajene zelo preprosto in dostikrat celo pogrešno, na nekaterih mestih je radi njih struga zelo zožena, vendar se bo v tem delu Pšate zgolj očistila struga, ker bi posestniki od svojih pravic za namakanje ne odstopili radi.

Celotni stroški uravnave

Po načrtu je predvideno v razbremenilni strugi Pšate pri Trzinu 7 večjih kamenitih pragov, v glavni strugi pa 4 betonski pragi. Povsem tlakovana bo struga med državnim in železniškim mostom v Trzinu, enako razbremenilna struga med mostovima. V Trzinu je predviden tudi nov lesen most za ob-

činsko cesto, ki tam vodi čez Pšato. Samo v Trzinu bodo porabili za zavarovanje brežin struge 580.722 dinarjev. Lesen most bo veljal 24.000 din, 3 betonski pragi 39.000 din, tlakovanje pa 78.000 din. Celotni stroški uravnave skozi Trzin znašajo 721.930 dinarjev. V razbremenilni strugi bo tlakovanje med mostovima veljalo 78.900 din, 7 betonskih pragov skupaj 77.000 din, izkop in zavarovanje brežin pa 377.200 din, skupaj 533.200 din. Glavna struga in razbremenilnik v Trzinu bosta tedaj skupno veljala 1.255.130 din.

Za Dragomelj predvideva proračun za izkop prekopa in zavarovanje brežin 387.680 din, za 1 betonski prag 13.000 din, za nov betonski most na banovinski cesti Domžale-St. Jakob-Ljubljana pa 57.000 din, skupaj 457.680 din.

Dalje so v proračunu predvideni zneski 35.000 dinarjev za čiščenje struge v Trzinu in skozi travnike do Dragomlja, za čiščenje potoka Struge 5000 dinarjev, za odkup sveta 80.000 din, za nadzorstvo pa 67.000 din.

Skupni stroški uravnave Pšate od Trzina do Dragomlja bodo tedaj znašali 1.9 milj. din. Ker smo že zadnjič navajali stroške uravnave Pšate od vasi Suhadole do Trzina v znesku 3.250.000 din, bodo celotna dela pri uravnavi Pšate v vsem njenem teku veljala 5.150.000 din. To je ogromen znesek, ki se bo seveda bogato obrestoval, saj bo uravnava Pšate koristila mnogim in mnogim posestnikom ob vsej njeni strugi, ki so zdaj ponovnokrat trpeli ogromne škode ob povodnjih, v Suhadolah pa bo razen tega pridobiljo z uravnavo precej sveta, ki zdaj za obdelavo ni prihajal v poštev.

Celotna korist uravnave Pšate je tedaj nesporna, treba je le z deli pohiteti. Ti kraji bodo mogli zaposliti v prihodnjih letih, ko se bodo dela na Pšati izvajala, velik del svojih brezposelnih ljudi. In to je tudi dobra stran te uravnave, kateri želimo, da bi se po že odobrenih načrtih in proračunih začela izvajati takoj.

Prosvetni tabor v Škofji Loki

Škofja Loka, 19. jul.

Obnova slovenske katoliške prosvete, to je geslo, pod katerim se zbirajo v zadnjih časih številne množice slovenskega ljudstva na svojih taborih. Vsako nedeljo je kje kakšen katoliški prosvetni tabor, na katerega prihite poleg velikih množic ostalega ljudstva tudi najvišji predstavniki našega javnega življenja.

Včeraj je bila na vrsti Škofja Loka. Tudi ona naj bi pokazala, kako katoliška prosveta še ni zamrla kljub tako silni gonji, s kakršno so se spravili na vse, kar je katoliškega in slovenskega, ljudje žalostnega imena in spomina. In vendar je bila ta trda preizkušnja za naša prosvetna društva mnogo vredna, saj smo po njej postali še bolj krepki, še bolj odločni in še bolj neomajno na temeljih, na katerih stoji naša katoliška prosveta.

Kljub temu, da je bilo včeraj vreme nekoliko nenaklonjeno, se je vendar zbralo na prosvetnem taboru v Škofji Loki proti pričakovanju mnogo ljudi. Redki so dnevi, ko se zbera v tem mestu tolikšne množice. Na prste bi lahko prešteli te dni. Vendar pa bodo v srcih vseh ostali neizbrisni in bodo v opomin vsem, ki omahujejo in se morda celo z onečajočo roko lotijo največjih svetin. Včerajšnji praznik je bil praznik oživilne katoliške prosvete v Škofji Loki.

Slavnost se je prav za prav začela že v soboto zvečer, ko je škofjelosko Prosvetno društvo priredilo v svojem domu igro »Reveček Andrejček«. Včeraj jutraj pa je že na vse zgodaj zavelo po vsem mestu pravo praznično razpoloženje. Ni je bilo skoraj hiše, ki bi raz nje ne visela zastava. V zgodnjih jutranjih urah je godba naših krepkih vojakov planincev igrala po mestu budnico. Vse mesto je bilo tako rekoč na ulici. Kmalu pa so se začele zbirati posamezne skupine ob cesti pri tovarni »Šešir«, da se uvrste v sprevod. Posebno mnogo se je udeležilo tega prosvetnega tabora v Škofji Loki ljudi iz okoljskih vasi in mest, lepo je bila zastopana tudi Ljubljana. Prav posebno pozornost pa so vzbujali Belokrajci, ki so se z avtomobilom pripeljali iz Črnomlja.

Okrog 8. se je z zbirališča pričel odvijati impozanten sprevod, ki je krenil čez Spodnji trg na Mestni trg. Sprevod je bil nad vse lep in pester. Otvorila sta ga dva postavna gorenjska fanta v narodni noši na konjih z državnimi zastavami. Potem pa se je vrstila skupina za skupino, prosvetna društva s svojimi zastavami, člani fantovskih odsekov in članice dekliskih odsekov v krogih s slikovitimi prapori, krasna skupina nad 150 narodnih noš, močan oddelek fantov na okrašenih kolesih, naraščajniki in naraščajnice fantovskih in dekliskih odsekov, konjeniki, okrašeni vozovi itd. V sprevodu sta igrali dve godbi. Godba 1. planinskega polka in godba »Ljubnik«.

Ko je bila zbrana velika množica ljudi na Mestnem trgu in je tja zavel tudi že sprevod, je od nasprotni strani počasi privozil avtomobil, v

Blagoslovitev novih naprav pri Počitniškem domu na Pohorju

Maribor, 18. julija.

Marsikaj imamo v Sloveniji, s čemer se lahko ponasamo. Med te pridobitve smemo prištevati tudi Počitniški dom Kraljice Marije pri Sv. Martinu na Pohorju, ki se je v nekaj letih razvil v najlepšo in največjo tovrstno socialno ustanovo v državi. Pri tem domu se je vršila danes lepa slovesnost. Lavantinski vladika je blagoslovil nove naprave pri domu. Slavnosti so se udeležili odlični gostje. Navzoč je bil zastopnik Nj. Vel. kraljice Marije, po veljnik 45. pešpolka polkovnik, Marko Božovič, ki se je pripeljal v družbi svojega adjutanta, kapetana Pušelj. Prispele je tudi lavantinski vladika dr. Ivan Tomažič v spremstvu škofijskega aktuarija Kokošineka. Dalje je počastil prireditelje s tem podčrtal pomen te ustanove ban dravske banovine dr. Marko Natlačen. Navzoč je bil tudi mariborski župan dr. Juvan, potem okrajni glavar dr. Šiška in mnogi drugi odlični gostje. V čast odposlanca Nj. Vel. kraljice ter banu dr. Natlačenju je bil ves kraj v zastavi, številni slavoloki so krasili ceste, ljudstvo pa se je zgrnilo od vseh strani k proslavi.

Z današnjo slavnostjo so bile izročene svojemu namenu nove naprave na Počitniškem domu: velik paviljon za dečke, bolniški paviljon, nova elektrarna in kopalni bazen. Slovesno jih je blagoslovil prevzvišeni knezoškof dr. Tomažič, ki je imel pred blagoslovitvenim obredom in sveto mašo pomembno pridigo. V izbranih besedah je opozoril na delo, ki ga vrši društvo v korist naše slovenske mladine. Potem je blagoslovil nove zgradbe ter nato daroval sveto mašo, pri kateri so dovršeno peli pevci pod vodstvom pevovodje g. Horvata. Po sveti maši je vodstvom predsednica Društva za zdravstveno zaščito otrok gospe Maistrova odposlanca kraljice, bana dr. Natlačenja, knezoškofa, župana mariborskega, okrajnega glavarja ter odbornike in odbornike

društva in ostale goste. Orisala je zgodovino Počitniškega doma ter vsa prizadevanja in delo, ki ga je usvaritev te prelepe ustanove zahtevala. Zahvalila se je banu ter mariborskemu županu za pomoč. Odposlanec Nj. Vel. kraljice, polkovnik Božovič, je potem čestital društvu na doseženem krasnem uspehu ter želel ustanovi srečen napredek. Nazdravil je nato pokroviteljici kraljici, mlademu kralju in kraljevskemu domu. Vsi navzoči so navdušeno sprejeli pozdrav, pevci pa so zapeli državno himno. Ban dr. Natlačen je prav tako čestital društvu; izrazil je željo, naj bi mestna mladina, ki prihaja sem na počitnice, spoznala težko delo pohorskega kmeta, se naučila njegove pridnosti ter ga posnemala v življenju. Nato se je gospod ban poslovil, ker je moral v Križevce pri Ljutomeru. Navzoče je pozdravil še domači župan Strehar. Gostje so si potem ogledali Počitniški dom ter se upravičeno divili krasnim in modernim napravam. Dom nudi sedaj prostora 150 otrokom, ki imajo tukaj v prekrasni okolici najlepše počitnice. Večina dečev je revnih staršev iz Maribora, katere je poslala mestna občina mariborska, ter iz rudarskih revirjev, ki jih je poslala banovina na svoje stroške.

Opoldne je priredila uprava doma gostom kosilo, pri katerem so izrekli napitnice gospe Maistrova, lavantinski vladika dr. Tomažič, mariborski župan dr. Juvan, okrajni glavar dr. Šiška in vodja kolonije Grčar.

Poročilo o stanju vinogradov

Kraljevska banska uprava, oddelek za kmetijstvo, poroča na podlagi došlih sporočil iz vinjskih okolišev, da je razvoj vinogradov na splošno povojen in kolikor ni nastopil palež in ni bilo uj. Letos je posvečala banska uprava nastopu peronospora 21. maja (Podgorce pri Ptuj, Paradiž pri Sv. Barbari v Haložah, Ljutomer, Novo mesto). Močnejše pa je peronospora nastopila proti koncu julija. Najnevarnejša doba za okužbo je bila letos sredi junija ob času deževja in toplega vremena. Inkubacijska doba bolezni je trajala komaj 10–12 dni, dokler peronospora ni nastopila okoli 30. junija, zlasti po vrhovih in mladju trt in tudi po grozdju.

Vinogradniki so večinoma štirikrat škropili vinograde. En del vinogradnikov je izvršil celo peto in šesto škropljenje, a je kljub temu še precej od peronospora napadenega grozdja. To je prizivati po večini prvrsnemu škropljenju in slabi sestavi škropiva.

Grozdje se zaradi ugodnega vremena lepo razvija in prihaja že v moko. Pojav grozdne plesni, o kateri tožijo zadnje čase mnogi vinogradniki, večinoma ni bil oidi, temveč peronospora. Kdor je posvečal tretjemu in četrtemu škropljenju večjo pozornost, ta nima napadenega grozdja, listje je zdravo pod in nad grozdjem; to pa je ravno za zoričev največje važnosti.

Oidi se pojavlja v manjši meri. Vinogradniki so že izvedli drugo žvepljenje, v kratkem bodo še tretje. Nekateri so primešali pri četrtem in petem škropljenju med galično brozgo za zatiranje pesni žvepeno-apneni brozg in so dosegli uspehe.

Razpis 8 mest cestarjev

Ljubljana, 18. julija.

Na osnovi § 31. zakona o banki upravi razpisujem v območju okrajnega cestnega odbora Novo mesto službeno mesto banovinskega cestarja in sicer za progo na banovinski cesti II. reda št. 176. Grosuplje—Račna—Zdenska vas—Zirče—Fužine od km 27.886 do km 37.500.

Na osnovi § 31. zakona o banki upravi razpisujem v območju okrajnega cestnega odbora Smarje pri Jelšah službeno mesto banovinskega cestarja in sicer: za progo na banovinski cesti II. reda št. 284 Sevnica—Planina—Lesično od km 23.500 do 28.525.

Na osnovi § 31. zakona o banki upravi razpisujem v območju okrajnega cestnega odbora Gornji grad službeno mesto banovinskega cestarja in sicer: za progo na banov. cesti II. reda št. 200 do km 6 Gornji grad-Rečica.

Na osnovi § 31. zakona o banki upravi razpisujem v območju okrajnega cestnega odbora v Ptuj pet službenih mest banovinskih cestarjev in sicer za sledeče proge banovinskih cest:

1. Odsek od km 25.500—30.600 ban. ceste I/22 Rogatec—Majperk—Ptuj—Senarska.
2. Odsek od km 35.500—40.500 ban. ceste I/22 Rogatec—Majperk—Ptuj—Senarska.
3. Odsek od km 12.500—17.740 ban. ceste I/35 Ptuj—banov. meja (Djuranec) in od km 13.450 do 15.340 ban. ceste II/271 Rogatec—Zetale—Gorenec.

4. Odsek od km 4.500—10.000 ban. ceste II/253 Trbovgovci—Mostje—Pacince.

5. Odsek od km 10.000—15.950 banovin. ceste II/253 Trbovgovci—Mostje—Pacince.

Prosili za ta mesta morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2. uredbi o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let.

Lastnoročno pisane in s kolkom za 5 din kolovane prošnje, opremljene s pravnimi in zadostno kolovanimi prilogi (rojstni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o odsluženju kadrovskega roka, zdravniško spričevalo, navedeno spričevalo, potrdilo pristojnega oblastva, da niso bili obsojeni zbog kaznivih dejanj iz koristoljubja, event. dokazila o strokovni usposobljenosti je vložiti najkasneje do 31. avgusta 1937 pri okrajnem cestnem odboru v Ptuj.

Kraljevska banska uprava dravske banovine.

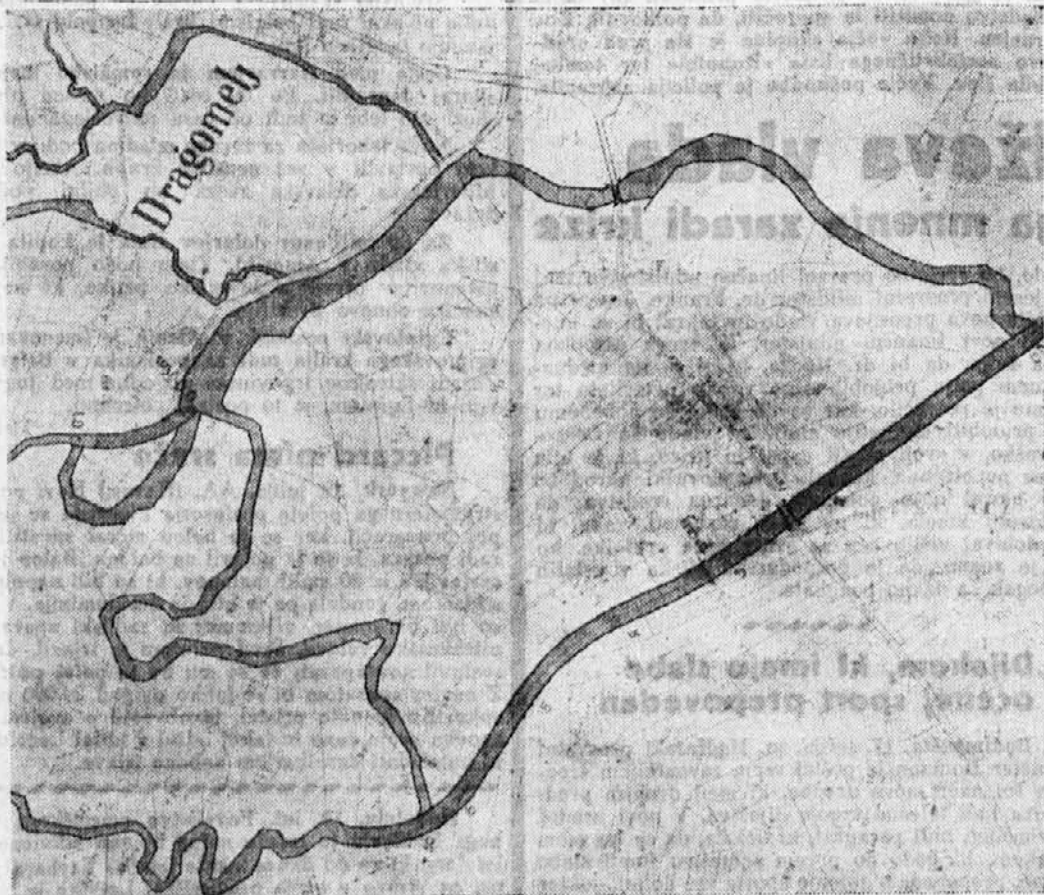
Atene, 19. julija. m. Zunanje ministstvo je poslalo svetemu sinodu osnutek novega koledarja, ki ga je izdelala Zveza narodov.

Pol vagona zlata na leto za zobe

Nemški zobarji iz rodoljubja za srebrno zobovje

Berlin, 17. julija. 5000 kg, to je pol vagona zlata uporabi Nemčija vsako leto za popraviljanje zobovja. Tako so ugotovili na kongresu zobnih zdravnikov in zobnih tehnikov, ki je zasedal v Frankfurtu do včeraj zvečer. Nemška vlada smatra, da je takšna potrata zlata prevelika, kajti nemška domovina potrebuje zlato za druge potrebe. Nemška vlada je torej dala nalog narodno-socialističnim zobarjem, naj uporabljajo druge kovine, predvsem takšne, ki ne pridejo v poštev za mednarodni valutni promet. Kongres je to

željo diktatorja nemške petletke generala Göringa vzel na znanje ter napravil sklep, da bodo odslej nemški zobarji uporabljali za plombiranje zob neko mešanico iz srebra in paladija. Že tekom lanskega leta so na ta način znižali uporabo zlata za umetno zobovje od nad enega vagona na 5000 kg. Prihodnje leto upajo, da bodo še to zlato prihranili za potrebe nemškega gospodarstva. Kajti prepričali so se, da so Nemci tako iz praktičnih, kakor tudi iz rodoljubnih razlogov zadovoljni z novimi plombami. Kongres zobarjev je sklenil, da bodo še nadalje proučevali možnost najti še cenejše plombe, tako da bi tudi srebro izključili iz uporabe. Kongres je naslovil tudi poziv na vse Nemce, ki že nosijo zlato plombe ali zlato umetno zobovje, naj ga zamenjajo z novo mešanico ter zlato oddajo državi za nacionalne koristi. General Göring se je v daljšem brzojavu zahvalil rodoljubnim nemškim zobarjem za pomoč, ki mu jo nudijo v izvajanju njegove gospodarske petletke.

Slika kaže staro vijugasto strugo čez Dragomelj ter 630 metrov dolg prekop čez polje in banovinsko cesto.

Kulturni koledar

Gallus Jakob

18. julija 1591 je umrl v Pragi glasbenik Gallus Jakob. Rodil se je leta 1556 na Kranjskem. Vzgojen je bil najprej v Stični. Mnogo je potoval, da se temeljiteje izobraži v glasbi. Leta 1578 je zložil v Pragi latinsko maso. Okoli leta 1580 je bil v službi kot kapelnik pri škofu Stanislavu Pawlowskemu v Olomucu, v l. 1585 je odšel v Prago, kjer so tiskali njegova dela, da je nadzoroval tisk. — Gallus je bil izredno plodovit pisatelj. Vseh njegovih kompozicij imamo 517. Gallusa štejejo v vrsto največjih skladateljev. V svojih kompozicijah je sicer poljuden, vendar stalno išče novih potov in novega izraza. Njegovi sodobniki so ga visoko cenili in ga v svojih učnih knjigah navajali za vzgled.

Henrika Langus

19. julija 1876 je umrla slikarica Henrika Langus. Rodila se je 15. julija 1836 v Ljubljani. Matej Langus ji je bil stric, ki je po smrti njenega očeta tudi za njo skrbel in ji dajal pouk v prvem slikarstvu. Po stricovi smrti je študirala še na Dunaju in v Dresdnu. Potem se je vrnila v Ljubljano, kjer je pridno delala. Njene slike so dobro risane in lepe po barvah, vendar ji manjka pravega življenja.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, ponedeljek, 19. julija: Vinko P. Torek, 20. julija: Marjeta.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62 in mr. Garstus, Moste.

Kino Union: Eskapade.

UNION
Renata Müller in Georg Aleksander v napetem in zabavnem filmu
Eskapade
(Njegova očiščena žena)
Predstave danes od 19-15 in 21-15 uri

Res je, da je julij nenavaden čas v Ljubljani za koncerte, zato pa bomo imeli v sredo 21. t. m. tudi povsem nenavaden, da izreden koncert. Prvič bomo ta dan slišali v Ljubljani simfonični koncert v ameriški sestavi. Nastopilo bo 70 godbenikov-dijakov, ki imajo najboljše kritike največjih ameriških mest. V Chicagu so igrali v stadionu pred 120.000 poslušalci. Med dijaki-godbeniki je 8 članov, ki imajo najvišja ameriška priznanja, med njimi je eden, ki je dobil na oboji kot najboljši oboist Amerike, prvo tekmovalno darilo in priznanje. Zato ponovno opozarjamo na ta koncert, ki nam bo nudil prav gotovo popolnoma svojevrsten užitek. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice, koncert bo v filharmonični dvorani.

Tečaj za vkuhanje sadja je priredila podružnica Sadržarskega in vrtnarskega društva v Šiški v sredo, 14. t. m. Vrtil se je v gostoljubni dr. Krekovi višji gospodinjski šoli. Vodil ga je predsednik podružnice, gosp. Kofol Fr. Udeležilo se ga je nad 40 članic iz podružničnega okolišja, ki so z velikim zanimanjem in vso pozornostjo sledile teoretičnemu predavanju, kakor tudi praktičnemu izvajanju v kuhinji. — Predsednik, g. Kofol, je s svojim mnogoletnim izkuством temeljito obrazložil v kratkih besedah sušenje in vkuhanje sadja, pripravljanje marmelade ter vkuhanje sočivja. Teoretska izvajanja je potem praktično pokazala izredno ljubezniva č. s. Lina pod vodstvom katere so udeležence tudi pridno pomagale in same poskušale z vkuhanjem. — Kljub kratko odmerjenemu času so naše gospodinje mnogo pridobile na aktualni gospodinjstviški panogi ter odšle z željo, da bi jim tako agilno SVD podružnica čim večkrat priredila take koristne tečaje.

Mestna počitniška kolonija v Mednem. Iz utemeljenih razlogov je mestno poglavarstvo prišlo na prepovedati obiske staršev in sorodnikov v koloniji. Zato opozarja starše in sorodnike kolonistov, da naj vsako obiskovanje otrok opuste, ker vodstvo kolonije ne sme pustiti obiskovalce v kolonijo.

Naši javnosti. Okrajna organizacija vojnih prostovoljcev v Ljubljani obvešča javnost, da so odšli uradne ure v društveni pisarni, Frančiškanska ulica št. 10, vsak ponedeljek popoldne od 17 do 19 in petek dopoldne od 10 do 12. — Opozarjamo javnost, da sta že nad dve tretjini naklade knjige: Prostovoljci klavirarji Jugoslavije oddani, zato naj zainteresirani pohitijo z naročili. Predprodaja knjige je zaključena ter slane izdaj odšle 145 din in evatuelni poštni stroški 15 din. — Smatramo, da spada la spominška knjiga, katero je naša javnost sprejela z izrednim zanimanjem, v vsako javno in zasebno knjižnico.

Skaručna

Častilce sv. Lucije in romarje skaručenske obveščamo, da je pri sv. Luciji na Skaručni sentjakovski romarski shod v nedeljo 1. avgusta. V soboto zvečer je ob 7 govor in pete litanije z blagoslovom. V nedeljo, prvo v avgustu, pa so slovesne sv. maše z govori ob 6, pol 9 in 10. Vsem romarjem bo mogoče prejeti sv. zakramente. Več spovednikov bo na razpolago v soboto popoldne in zvečer ter v nedeljo celo dopoldne.

Obeta se dobra sadna letina

Slov. Konjice, 19. julija.

Ko naš kmet sedaj pregleduje sadovnjak, je nekam zadovoljen. Po krajih okrog Slov. Konjice, Zreč, Oplotnice, Prihove in tam naokrog je drevje z jabolk tako preobloženo, da lastniki že sedaj polagajo največjo pažnjo na to, da se veje ne polomijo. Podpirajo jih z močnimi lesenimi podporniki, drogi in koli. Vsak si more po tem ustvariti jasno sliko, kolikšno je veselje našega kmeta, ki mu je sadje lep vir dohodkov. Slična letina, ki pa letošnje ni dosegla, je bila l. 1932, ko so mnogi kmetje z izkupičkom za jabolka krili večje dolgove (nekateri so dobili zanje po 10 ali še več tisoč Din), zopet drugi pa so si drugače opomogli.

Kakor kaže, bo tudi druga letina na polju in v vinogradu prav dobra. Le krompirja bodo imeli letos manj oni, ki so ga sadili med spomladanskim deževjem v mokro zemljo. Če bodo pa vinogradniki popolnoma zadušili razgrajajočo peronosporo, bo tudi obilo zlate kapljice.

Hudi milijoni teže Ljubljano

Ljubljana, 19. julija.

Pred lanko inkorporacijo okoliških občin je bila Ljubljana v pogledu zemljiškega katastra razdeljena na 9. kat. občin, od katerih sta glede teritorialnega obsega kat. občini Ljubljana-mesto in Gradiško predmestje najmanjši. Za Gradiško predmestje je bila 26. maja 1880 odprta in odobrena prva nova velika zemljiška knjiga na podlagi deželne zakona z dne 7. maja 1874. Ljubljana je bila takrat v zemljiškopravniški pogledu podrejena deželni sodišču. Knjigo je podpisal takratni deželni sodni predsednik Gertscher. Gradiško predmestje obsega ozemlje Vegova ulica, Rimska cesta, Valvazorjev trg, Cesto na Rožnik, Nunsko ulico in nazaj do Kongresnega trga. To predmestje obsega v glavnem 106 zemljiških parcel. Za kat. občino Gradiško predmestje pa je sedaj sestavljenih že 7 velikih knjig, ki vsebujejo na pergamentnem papirju zaznambe lastnikov, raznih bremen in posojil. Prav poučen je splošen pregled teh knjig glede dolgov in hipotek. Vpisani so na nekatere zemljiške vloške še prav stari dolgi v avstrijskih goldinarjih in avstrijskih kronah. Nekateri realitete — in to jih je znatno število — so v bremenskem listu čiste in jasno pričajo, da so naši meščani skrbni gospodarji in da skušajo ohraniti svojo posest nedotaknjeno in neobremenjeno. Mnoge realitete pa ječe pod težo bremen in dolgov.

Splošen pregled knjig za Gradiško predmestje je prinesel zanimivo okolnost na dan, da je vključen nad 500 hipotek za celotno vsoto 55.634.177, dalje še 41.660 avstrijskih goldinarjev in 5.592.690 avstrijskih kron. Povprečno računajo, da je na vseh devetih kat. občinah Ljubljane vključeno nad 450.000.000 Din raznih hipoteknih posojil in terjatev.

Ta mesec je bila na neko realiteto v k. o. Kapucinsko predmestje zaznamovana posojilna hipoteka v znesku 3.000.000 Din s 9% obrestmi. Posojilo je dal Pokojninski zavod zasebnih nameščencev. Ta zadnja leta investira milijonske vsote

v razna zemljišča, ki dajejo zadostno in prvo-varstveno varnost za posojila. Zavodove zadolžnice pa vsebujejo prav stroge klavzule.

Tako je trimilijunska zadolžnica določila razmerje med dinarji in zlatom po ceni v Londonu. Za 3 milijone dinarjev je posojilojemalec obvezan plačati 57 kg 548.43 g čistega zlata. Če vzamemo 450 milijonski dolg, bi morali Ljubljančani pač izročiti upnikom do 8.632 kg čistega zlata.

Visoki krediti

V soboto je bila v »Jutru« objavljena na nediskreten način vest, da je dobil Salezijski zavod pri Mestni hranilnici polmilijonski kredit. Stvar sama na sebi je v redu in solidna. Zakaj zavod ne bi smel jemati posojila? Zakaj ga ne bi smela Mestna hranilnica dovoliti? Reporter se je pozanimal v zemljiški knjigi še za druge diskretne kredite in hipotekne transakcije. Navaja ad ilustrandum le dvojce zanimivosti.

Hiša »Društvo Kazino« je vpisana v zemljiško knjigo pod vl. št. 4 k. o. Kapucinsko predmestje. V lastniškem listu je sedaj zaznamovano:

Temeljem pravil, je odobrenih po pokr. upravi za Slovenijo, oddelek za notranje zadeve v Ljubljani z dne 24. januarja 1923 št. 2162 se pogočiti, da se lastnik zove sedaj: Društvo Kazino v Ljubljani.

V bremenskem listu pa beremo: Vlož. 9. februarja 1937 dn. št. 779. Zaznamuje se vrstni red za namenavano najetje kredita do največ 1.500.000 Din z učinkom do 8. februarja 1938. V knjigi dejansko ni navedeno, kateri zavod je Kazino dovolil kredit. Pa lahko izve, kdor se za to zanima.

Prav bistveno slična zaznamba vrstnega reda je vpisana v vlož. št. 222 k. o. Kapucinsko predmestje (lastnica Narodna tiskarna), parc. št. 152 iste k. o. hiša št. 5 v Knafljevi ulici. Tu je zaznamovan kredit do 1.000.000 Din z učinkom do 3. februarja 1938.

SK Ljubljana : I. SSK Maribor 5 : 2

Včeraj popoldne so se menda edinole največji gorečniki predali z neomajnim pogumom mrzlim valovom Triglavske reke. Tudi tisti, ki so z vednim optimizmom zavili v ilirijanski peristil, da bi si ob dobroti pomoči solca ter z zvestino zaveznikom Teschambo in Niveo priborili modno, okoločeno barvo, so bili redki. Sprevodniki na železnicih so bili varni pred turistovskimi krdeli. Nebeške zavornice so bile še jutraj na stečaj odprte in visoki meteorolog je še jutraj nad mokro zemljo pridno razpenjal nepodporno, umazano cirkuško plahoto. Ljubljancan je ostal doma, zavlil v kavarno ali pa na družinski izlet v bližnjo okolico, do prve postaje, kjer je nad vrati visel konjski rep iz ličja. Letošnje poletje se kar ne more razhudit z vročino. Slednji veter prinaša dež: penzionisti so že zagrozili, da bodo, če bo vreme še kaj daljša tako hladno, začeli na svojo jezico nositi kožuhe, ali pa vsaj zimске suknje. Včerajšnja nedelja je bila pustna in čmerna, kar ustvarjena za nogoletno prireditve; saj le ta dva vremenska atributa še nekako — vsaj ponavadi — spravita na naša igrišča športne Ljubljančane, ki se od dolgega časa ne vedo kam dati. Včeraj pa niti teh ni bilo bogve kako mnogo. Vsega skupaj se je na igrišču SK Ljubljane morda nabralo kakšnih 500 ljudi.

Ob pol petih se je pričela nezanimiva predtekma med Slovanom in Mostami. Proti pričakovanju so zmagale Moste nad svojim prvotnim nasprotnikom z rezultatom 5:2. Slovan zadnje čase občutno pada, saj so ga celo Moste danes prekašale ne samo po večji efektivnosti, ampak tudi po boljši skupini igri v polju, po boljše izdelanih posameznikih in po smotrnejših, energičnejših akcijah. Ta poraz za Slovana brez dvoma ne pomeni zlate kolajne!

Ob šestih zvečer so pritekli izpod tribune belo oblečeni Mariborčani, gostje, ki jih v Ljubljani že lep čas nismo videli. Nastopili so v postavi, ki je bila precej čudno skombinirana. Manjkalo je nekaj dobrih igralcev.

Maribor: Marguč; Cizelj - Korent; Schneberger - Gomoli - Rado; Ogrizek - Vesnaver - Vodeb - Vele - Podklovšek.

Ljubljana pa je »purgerskih« dresih nastopila s temile močmi: Pogačnik; Jug - Jerman; Slapar - Pupo - Klemenc; Janežič - Lah - Pepček - Serčer - Bertonec Stano.

Sodnik Vrhovnik je zapisal pričetek in začela se je res lepa, prijateljska tekma, ki je po zložitosti kar zares intenzivno spominjala na ležeren trening. Nobena stran se danes ni pretegnila.

V začetku je takoj prevzel iniciativo Maribor in nekajkrat prav nevarno prodir pred vrata domačih. V tem, prvem delu igre so Mariborčani tudi pridno vdirali v Ljubljanin peterec — česar se pozneje niso več lotevali. S svojo točno kombinacijsko igro so kmalu dominirali na terenu. V 10 minuti je Ogrizek prodir po križu, oddal v sredo, Vesnaver je porinil Vodebu, ki je zapeljal 1:0 za Maribor. V 16 min. se je napravila pred mariborskimi vrati čudna godlja; poskočno žogo je končno porinil Stanko Bertonec kot 1:1 v mrežo. Igra se je po izenačenju malo vnesla. Dasi so bile kombinacije in domisljeve v akcijah, ki jih je podvezal Maribor, lepše in zanimajnejše, so se radi odločnejšega vdiranja v peterec, ki ga je forsiral Ljubljana, gostile nevarne situacije mnogo bolj pred mariborskimi vrati. V 25 min. se je Serčer nekako zrinil na prazno in udaril 2:1. Po tem golu je Maribor poskušal izenačiti ter je centerfor stalno pošiljal Ogrizka v ogenj. Tak Ogrizkov pobež je Jug paraliziral v 34 min. z rušenjem, sodnik je prisodil enajstiko, ki jo je lagodno realiziral Vodeb v 2:2. Tik pred koncem polčasa je v 43 min. Lah zagrabil nerodno žogo in povzpél na 3:2. Po odmoru so gostje še nekaj časa dominirali v polju. Pozneje pa jim je, netreniranim, začela pohajati sapa. Tudi kolena niso bila več prožna. Že po desetih minutah je potegnila Ljubljana vaje povsem v svoje roke ter jih je do konca tekme le redkokdaj za trenutek izpuščala. Golov pa le ni hotelo biti od nikoder. Šele v 31 min. je Pepček povsíl na 4:2 in takoj v naslednji minuti je postavil Janežič končni rezultat 5:2. Do konca igre je bilo na obeh straneh sicer še nekaj prilik za izpremembo rezultata, pa sta jih obe strani zapakali. Sodil je g. Vrhovnik prav dobro in natančno.

Maribor je pokazal, da je naše najboljše tehnično moštvo, ki bi se utegnlo še naprej razviti v elitno četo, če bi imelo trenerja — ali pa vsaj igrišče. Ti mladi fantje imajo tudi v glavi, ne samo v nogah, nekaj pojma o nogometni igri. (Iznad vseh se dviga v njihovih vrstah Vodeb, dirigent, da bi si ga bilo želeli. Zogo obvlada tako kot redko kdo; njegovo podajanje je neverjetno točno, predložki duhoviti in hkratu koristni. Dobri sta tudi obe zvezi in desno krilo. Prvi polčas se je kaj uspešno uveljavil Gomolj na centerbalu. Obramba odločna in ostrá, to velja za oba beka — ima pa slab pregled.

Golman povprečen. V celoti je moštvo obdarjeno z zavidnima vrednim tehničnim znanjem in z velikim smislom za lep kombinacijski nogomet. Iz njega bi utegnili ob teh talentiranih igralcih Mariborčani dobiti v kratkem času prav dober klub — če bi merodajni faktorji ob avstrijski meji pokazali malo več razumevanja in uvidenosti kot so ga. Čudno zveni, da prvi slovenski klub Maribor nima niti svojega igrišča... Čas bi bil, da se merodajni že enkrat zganijo!!

Ljubljana je igrala ležerno. Beka sta bila šibka, enako obe zvezi, zlasti leva. Ob tej halfliniji bi zvezama ne bilo treba šariti neskončno daleč v zaledju. Na križu se je prav lepo predstavil Stanko Bertonec — dokaz, da se dober nogometaš znajde, kamor ga postaviš. Klemenc je prav srečna pridobitev v halfliniji.

Današnji nastop je dokazal, da je tekma — ob treningih — nujno potrebna za moštvo.

Lepa gasilska svečanost v Kamniku

Kamnik, 18. julija.

Ob 55-letnici ustanovitve prostovoljne gasilske čete Kamnik je bila danes lepa gasilska svečanost, ki je bila združena z zletom gasilske zajednice dravske banovine.

Ze včeraj so prispeli zastopniki gasilskih čet s svojimi zastavami. Zvečer ob 9 je bila bakljada gasilcev in obhod po mestu z godbo, nakar so priredili podkonico komicama ge. Knafličevi in ge. Kramarjevi. Med obhodom pa so odmevali krepki strel iz Malega gradu, odkoder so spuščali tudi rakete.

Danes ob 6 zjutraj je bila budnica in je že tokrat dobival Kamnik pravo svečano lice, ker je skoro iz vsake hiše že visela zastava. Okoliški gasilci so trumoma prihajali iz vsega okraja, da se udeležijo sprejema tujih tovariših gasilskih čet, ki so prispelo še z vlakom ob 9 dopoldne. Pred glavnim kolodvorom se je formalni sprevid, ki je nato šel skozi Kamnik. Poleg kamniške so bile še štiri druge godbe. Po kratkem odmoru so vsi prikorakali na Glavni trg, kjer se je nahajal lepo okrašen oltar in častna tribuna. Med sv. mašo, ki jo je daroval častni kanonik g. Matej Rihar, je kamniška mestna godba igrala nabožne pesmi, 18 gasilskih zastavonoš pa s svojimi zastavami stalo ob straneh oltarja, kar je podalo krasno sliko. Pri sv. maši je prisostvovalo več odličnih osebnosti, med njimi tudi komandant mesta kot zastopnik Nj. Vis. kraljeviča Tomislava, zastopnik politične oblasti i. dr.

Po končani sv. maši je g. kanonik blagoslovil novo zastavo prostovoljne gasilske čete Kamnik. Kumici nove zastave sta bili ge. Knafličeva in Kramarjeva. — Na častni tribuni smo opazili razne odlične osebnosti, kot n. pr. komandanta mesta in zastopnika pokrovitelja Nj. Vis. kraljeviča Tomislava polkovnika Paunovića, zastopnike gasilske zveze v Belgradu gg. Krambergerja, Žagarja in generalnega inspektorja Pintarja, zastopnika drinske banovine Dr. Ranta, zastopnike gasilske zajednice dravske banovine v Ljubljani gg. dr. Kodreča, dr. Šmajda, tajnika Mežka i. dr., častna člana kamniške gasilske čete gg. mestnega župana Stergarja in Knafliča, bankega svetnika Dr. Vidica, zastopnika politične oblasti pristava Vandjala in še več drugih.

Sledili so slavnostni govori, med drugim so govorili č. g. kanonik, zastopnik gasilske zveze, zastopnik gasilske zajednice v Ljubljani in starešina kamniške gasilske čete g. Štebe.

Po končanih govorih se je izvršil defile, katterega je vodil g. Štebe. S tem se je dopoldanska slovesnost v najlepšem redu zaključila.

Silno neurje s točo

Krajsnja, 18. julija.

Po hudi vročini prejšnjega tedna se je v petek proti večeru nenadno stemnilo nebo nad Črnim grabnom. Od juga je prihrumela silna nevihta, med katero je padala debeła toča. Najhuje je divjala po hribih na solčni strani državne ceste; vaši Vrh in Koreno sta najbolj prizadela. Zito, ki je letos prav lepo dozorelo, je uničeno tik pred žetvijo. Radi slabe letine so žetve ljudje že komaj čakali, zato jih je nezgoda potrla do skrajnosti ter gledajo s strahom v bodočnost. Škoda je tem večja, ker so tudi ob koruzo in sočivje, ki je letos izredno lepo kazalo; le krompir se bo morda še nekoliko popravil. Drevice, obloženo s sadjem, je vse okleščeno ter bo minilo več let, preden se bo spet obraslo. Nevihta je razsajala tudi po moravski strani Ljubarske gore, kjer pa toča ni napravila tako občutne škode.

Od tu in tam

Okrog 100.000 ljudi je sodelovalo včeraj na proslavah rojstnega dneva dr. Vladka Mačka v Zagrebu. Večino so tvorili kmetje iz okolice, ki so pripeljali s seboj tudi veliko število godb. — Dr. Maček se je manifestantom dvakrat zahvalil. Vsi udeleženci so defilirali mimo častne tribune, na kateri so se nahajali poleg dr. Mačka 3 kateri narodni poslanci. Popoldne so priredili igrišču Concordije narodno veselje, zvečer pa velik ognjemet.

Včeraj se je v Dubrovniku zaključil evharistični kongres. — V soboto zvečer je bila velika bakljada, ki se je popolnito zaključila s procesijo, v kateri je stopalo veliko število ljudi iz Dalmacije in Hercegovine. Pontifikalno sv. mašo po procesiji je bral hvarski škof Pušić.

Na kongres železničarjev v Splitu je prišlo okrog 1300 udeležencev, svoje zastopnike pa so poslali tudi bolgarski železničarji. Večji del programa kongresa so izpolnile debate o prejemkih naših železničarjev, ki nikakor niso v pravem razmerju s težko službo, ki jo morajo železničarji opravljati. Pomočnik prometnega ministra inž. N. N. N. je poslal pozdravno brzojavko, v kateri je zvraven sporočil, da je železniška uprava predložila vladi več predlogov za zvišanje prejemkov železničarjev. Delegati so sklenili poslati na vlado resolucijo, da se takoj ukine uredba, s katero so se pred dvema letoma znižale plače državnemu uradnistvu.

Dolgo iskanega vlomilca Milana Sečujškega je vendarle prišla zagrebška policija. Sečujski je izredno močan človek, povrh pa še neverjetno drzen. Klatil se je vedno okrog Zagreba in vrnjal. Orožnikom je vsakokrat sporočil, kje se nahaja. Ko so pa orožniki prišli na označen kraj, so ugotovili, da je Sečujski tamkaj res bil, pa tudi že odnesel svoje pete. Svojim žrtvam pa je pisal pisma, v katerih je grozil, da bo vsakega poslal na drug svet, če se mu bo postavil v bran. Ko je v soboto policija zvedela, da se Sečujski klati okrog Samobora, se je odpravilo tjakaj osem policajev. Obkolili so hišo, v kateri je spal Sečujski, eden pa je stopil v sobo. Ko se je Sečujski prebudil, je tako močno udaril policajca, da je padel v nezavest. Potem je skočil skozi okno, vendar je padel v roke policajem. Sedem policajev ga je komaj da ukrotilo. Sečujski je že štirinajst let presedel v zaporih.

Cigani so se med seboj stepli v Subotici. Topen je bil pa njihov tovariš, ki je najbolj pošten. Grga Novakovič je ves čas žetve delal in si prislužil nekaj denarja. Ko so ga cigani erčali na cesti, so zahtevali od njega, da jih popelje v gostilno in da za pijačo. Grga jim je ustregel, vendar pa cigani niso bili s tem zadovoljni. Zahtevali so, da jim da del svojega zaslužka. Kajpak je Grga zahtevo odklonil, zato so pa cigani planili nanj, ga premlatili in oklali. Teško ranjenega so ga prepeljali v bolnišnico, nasilneže pa je prišla policija.

Svojo ženo je zaklal mesar Tomo Jagunič v Bjelovaru zato, ker mu ni bila zvesta. Jagunič je bil precej imovit človek, imel je dve mesnici in hišo. Pred petimi leti se je oženil z Marijo Presl in prve čase živel v erči in zadovoljstvu. Kmalu pa se je mlada žena začela obračati za mladimi fanti. Mesarju vse to ni ostalo prikriti. Nazadnje je zvedel, da se žena sestaja s svojim ljubčkom, kadar ima od največje dela v mesnici. Sklenil je strašno dejanje. Ponoči je z mesarskim nožem ženo zaklal, nato se pa sam prijavil orožnikom. Še prej je pa svojem prijatelju pisal pismo, v katerem ga prosi, naj poskrbi za njegovega štiritletnega sina in skrbi tudi za vse imetje.

Voja Janjič, predsednik skupščinskega odbora za konkordat, ki je bil zaradi nediscipliniranosti izključen iz poslanskega kluba JRZ, je dal izjavo, v kateri pravi, da je bil proti konkordatu samo zato, ker ga smatra za slabega. On je že l. 1925 sestavljal besedilo konkordata; vendar je osnutek takrat propadel, ker z njim ni bil baje zadovoljen Stjepan Radić. Nazadnje je Voja Janjič dejal, da bo zvesto stal ob strani pravoslavni cerkvi, zvraven pa si je v svesti zaslug, ki si jih je pridobil za katolištvo. Janjič pravi, da mu te zasluge priznavajo vsi, razen nadškofa dr. Sariča v Sarajevu.

Širokotirno progo Slavonki Brod-Doboj bodo že prihodnje dni začeli trasirati. Ministrstvo je že poslalo posebno komisijo, ki bo ta dela izvršila. Polagoma bodo vso progo od Broda do Sarajeva razširili in odstranili ozkotirno.

Slovesnost praznika sv. Vincencija Pav. V cerkvi Srca Jezusovega v Ljubljani praznujejo danes misijonarji praznik svojega ustanovitelja svetega Vincencija Pavelskega. Zjutraj ob šestih je imel slovesno mašo g. prelat mgr. Bruno Kratzig iz Trsta, ki se mudi te dni v Ljubljani na odhodu. Danes zvečer ob pol 8 je elavnostni govor: govori g. dr. Anton Zdešar. C.M. Po govoru bo imel slovesni blagoslov g. Drago Pokorn, misijonar, ki odputuje jutri zjutraj v Pariz in od tam naprej na Kitajsko v misijone. K slovesnostim so posebno vabljeni častilci sv. Vincencija Pav.

Za drugi tečaj poletnega ženskega športa, ki bo v Belgradu od 5. do 28. avgusta t. l. bo ministrstvo za telesno vzgojo izdelalo karte za znižano voznišino na železnih v višini 75% za vse tiste kandidatkinje, ki pošljejo pravilno kolkovane prošnje do zaključno 26. julija. S sklepom ministra za telesno vzgojo je za vršila dolžnosti voditelja strokovnega odseka pri istem ministrstvu imenovan Drago Ulaga, dosedajni referent istega ministrstva. Ulaga je prvi Jugoslovanc, ki je leta 1930 diplomiral na visoki šoli za telesno vzgojo v Berlinu.

Nagradno tekmovanje jugoslovanskih harmonikarjev na Ljubljanskem velesejmu bo letos na nedeljo, 12. septembra. Tekmovalo se bo v sedmih skupinah: Diatončna harmonika, Kromatična harmonika. Mladinsko tekmovanje za tekmovalce do 10. leta starosti na diatončni ali kromatični harmoniki. Profesionalni, proizvajalci in trgovci harmonik. Ansambli. Tekmovanje za prehodni pokal na diatončni in kromatični harmoniki in za naslov jugoslovanske prvaka za leto 1937/38. Posebna skupina za one igralce, ki so na dosedanjih tekmovanjih že prejeli kako nagrado. Prijavni rok bo zaključen s 1. septembrom t. l. Prijave sprejema urad Ljubljanskega velesejma, ki pošlje na željo vsa tostvarna navodila brezplačno.

Podružnici Slov. doma

v Ljubljani:

Miklošičeva cesta 5

Tyrševa cesta (Poštni dom)

Država, ki je in ni

Kitajska pokrajina Mandžurija, ki so jo pred šestimi leti zasedli Japonci, v resnici ni več kitajska, ampak popolnoma japonska in se ne imenuje več Mandžurija, ampak »cesarstvo Mančukuo«, popolnoma samostojno, s svojim lastnim cesarjem, s svojim parlamentom, s svojo prestolnico, s svojo zastavo, s svojim vojaštvom, svojo policijo, svojim denarjem in svojimi pisemskimi znamkami.

Večkrat se je že zgodilo, da kak človek uradno sploh ni živel, ker ni bil prijavljen in vpisan v nobenih registrih. Sedaj pa se je zgodilo, da vse ogromno cesarstvo s 30 milijoni prebivalcev ni zaznamovano na nobenem zemljevidu, ga uradno sploh ni ne, ker ga evropske sile nočejo priznati. Vendar vse to Japonci čisto nič ne moti v njihovem res civilizatoričnem pa tudi razširjevalnem (ekspanzivnem) delu, kajti neverjetne vsote, ki so jih že vložili v ta zaostali del Kitajske, iz katerega so napravili najmodernejšo, popolnoma z električnimi žicami prepreženo državo na Vzhodu, naj bi samo pripravile za milijon japonskih družin, ki jih nameravajo naseliti v dvajsetih letih; vsako leto po 50 tisoč.

Šest let je desetine tisočev japonskih zidarjev presnavljalo zanemarjeno kitajsko pokrajino; 75 milijonov funtov šterlingov je Japonska že potrošila za ustvaritev najnovejšega cesarstva, ki bo brez strahu pred sramoto imenitno uspevalo na vrtu XX. stoletja med najlahtnejšimi cvetkami moderne napredka, saj se lahko

v modernosti meri z Anglijo

Do leta 1931, ko so Japonci zavzeli Mandžurijo, je bila v njej samo neznatna zbirka zaspanih kitajskih podeželskih mestec in ogromna poljedelska pokrajina, ki je »proizvajala soyo, zmrzal in bandite. Zmrzal in soya sta ostali še do danes, zaspana mesta pa so izginila in bandite večina tudi.

Najprej so se novi gospodarji lotili mest. Prestolnico so prenesli iz Mukdena v Čangčun, ki so ga prekrstili v Hsinking — zato nove prestolnice se ni najti na zemljevidih — in začeli iz njega delati najlepše mesto v vsej Aziji. Danes je Hsinking napoln do vrha, v nadaljnjih šestih letih pa se bo uvrstil med svetovne zanimivosti.

Prenavljajo ga po lepo izdelanem načrtu, kopljejo kanale, napeljujejo vodovod in električno razsvetljavo, postavljajo skupino vladnih poslopj, ki

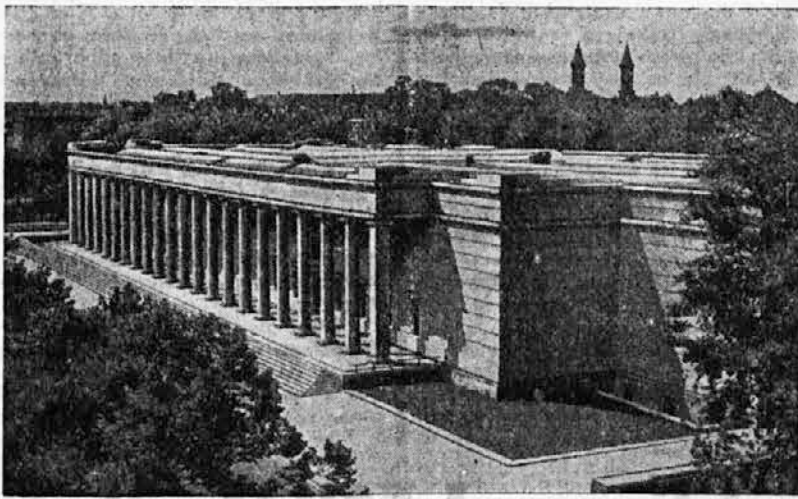
»Most vzdihljajev« v Benetkah, s katerega so pred nekaj dnevi ukradli neznanci 40 q težko svinčeno streho. Kdo so bili ti zlikovci in kako so mogli to drzno dejanje izvršiti neopaženo, še do danes ni znano.

so med najlepšimi na svetu, in zasajajo krasne parke s sprehajališči. Danes je Hsinking desetkrat večji kot pod kitajsko vladjo; Mukden pa osemkrat. Nova poslopja v teh mestih bi delala čast Parizu in Londonu.

Ceste. — Električna v koči iz blata

Najpotrebnejše so ceste. Pred šestimi leti tudi pešci ceste ni bilo pripravne za vožnjo z avtomobilom. Državne ceste so bile blatni jarki, ki so pozimi zamrzli, poleti in jeseni pa so tvorili morja tekočega blata.

Japonci so že zgradili deset tisoč kilometrov lepih, širokih, asfaltnih cest ter potrošili dva milijona funtov šterlingov. V prihodnjih osmih letih pa nameravajo modernizirati še celih 70.000 km cest. Ogromen načrt, ki jasno kaže japonsko odločnost in žilavost! Kdor bo šel leta 1945 v Mančukuo na

Razstavnici paviljon v Münchnu, kjer je bila zaključena včeraj razstava nemške umetnosti. Paviljon je bil pred nedavnim otvorjen v navzočnosti kanclerja Hitlerja.

počitnice, se mu ne bo več treba bati, da bi utonil v cestnem blatu.

Bolj nenavadne, kot že izdelane krasne ceste, pa so dolge vrste mogočnih železnih stebrov, ki se izgubljajo v nepregledno ravnino in prenašajo električni tok v najsamotnejše vasice. Kmečke hišice imajo samo po eno »sobo« brez oken in so »zidane« iz blata in posušenega gnoja, ker nimajo nikjer opeke, ne lesa. In po takih blatnih luknjah imajo povsod električno razsvetljavo.

V mestu pa dobiš razkošne hotele, kjer nima vsaka soba samo kopalnice, ampak kjer grejejo celo tla kopalnice.

Po neizmernih mandžurskih planjavah se voziš lahko z najudobnejšim ekspresnim vlakom »Asia«, opremljenim s knjižnico — dobiš tudi angleške knjige — kjer si potniki izberejo čtivo. Vsak potnik ima svoj, z številnimi mehкими blazinami opremljeni naslanjač.

Roparske šole

Vsi napor Japoncev za obnovo in ureditev nove države Mančukuo bi bili izgubljeni, če ne bi z vso silo skušali najprej uveljaviti zakon in red ter zatreti roparske tolpe. V tem pa je morda največja japonska težava. Čez noč vzpostaviti red in disciplino v deželi, kjer so oborožene tolpe pogosto ustavljale brzovlake na glavnih progah, jih izropale in nalovile ženske in otroke, ter zahtevale zanje visoko odkupnino, nikakor ni malenkost.

Ob prihodu Japoncev je bilo v deželi kakih 500.000 roparjev, po večini upornih kitajskih vojakov, nekaj pa tudi pravih roparjev. Kajti včasih je bilo roparstvo resen poklic v Mandžuriji. Oče, ki je hotel imeti bogatega sina, ga je dal učiti kakemu roparskemu poglavarju in plačeval precej visoko »šolnino«. Kdor je hotel varno potovati po deželi, je moral plačevati lep davek roparskim mogotcem.

Japonci pa so jim stopili na prste, zmanjšali njihovo število na 40.000 ter jih pregnali v severno gorovje in v južne pustinje. Brez velikih denarnih, pa tudi človeških žrtev seveda ni šlo; preden se bodo tolovajske nadloge popolnoma znebili, pa bo število žrtev še precej naraslo. Oba nasprotnika sta silno zagrizena in maščevalna. Tolovaji napadajo osamljene vasice, jih izropajo, požgejo in uničijo do tal, pobijejo ljudi, Japonci pa tolovajem ob prvem snidenju pokažejo tudi vso svojo okrutnost.

To je bil nov kos boja.

Z enim samim pogledom sem pregledal sobo, v kateri sem bil zaprt z zločincem. Na levi je stala postelja, na kateri je ležal zaprt kovčeg, klobuk in površnik; na nočni omari pa sem videl jekleno bodalo in samokres. Na desni pa je stala nizka omara, ki je zastavljala stranska vrata. Druga stranska vrata je zapirala omara za obleko z vdolanim zrcalom, poleg nje umivalnik in nato on, ki ga je moja iztegnjena roka vrgla med mizo in med okno.

Ni mogel ne uiti, ne doseči kake stvari za obrambo, da se ne bi moral prej spoprijeti z menoj na življenje in smrt. A če bi hotel kaj doseči, bi moral najprej pogasiti ogenj, ki je gorjel v meni in me gnal naprej. Če je bil on orjak in silen, tudi jaz nisem bil majhen slabič. Jaz sem imel pet in dvajset let, on pa petdeset. Torej je vse govorilo zame. Moral sem zmagati.

»Torej,« sem mu rekel ter sedel tudi jaz, a ga nisem izpustil iz oči, »pogovoriva se!«

»Kaj hočete od mene?« je odgovoril surovo.

Glas mu je postal nizek in hripav. Kri mu je šinila v lica, oči so se mu svetile, oči, ki so bile tako podobne očem njegovega brata!

V njem se je vzbujala žival, ki jo je prva nevarnost potlačila.

»Torej,« je rekel in stisnil pesti, »pa se dajva, pripravljen sem. Ustrelite vame, da bo že vendar konec vsega tega!«

In ko nisem nato odvrnil ničesar in sem ga

Naselitev

Eno pa bo Japoncem najbrž spodletelo: njihov načrt naselitve japonskih kmetovalcev v Mančukuo. Nova dežela s svojimi pol leta zamrzlimi, vetrovnimi, zapuščenimi planjavami je v prevelikem nasprotju s toplimi, obljudenimi japonskimi dolinami, da bi mogla biti kaj privlačna za naseljevanje. Odkar je država ustanovljena, je prišlo šele 3000 japonskih naseljencev, dasi jim država daje zemljo zastoni, plača njihov prevoz čez Rumeno morje in jim daje množico drugih ugodnosti. Skoro vseh 50.000 prvotno namenjenih družin je raje ostalo v domači gneči, kot bi se izpostavljale neprijetnim naravnim silam.

Poleg riža je glavni pridelek in glavna hrana »soya«, ki je gotovo najčudovitejša rastlina na svetu. Iz nje delajo kruh in piškote, margarin (umetno maslo), sir, omake, salo, barve, firnež, milo, glicerol, linolej in zdravila. Domačini jo imajo za jed in pijačo, krmijo z njo živino in gnijo svoja polja. Brez »soye« bi bil Mančukuo ničvredna pustinja. Zato ni čudno, če jo tako skrbno goje, da pridelek stalno narašča.

Japonski vojaki, ki prihajajo iz Mančukua domov, s ponosom pripovedujejo o novi državi, ki so jo ustanovili, vendar pa jo raje prepuščajo Mančukuanec, ki so svojega podnebja vajeni. Samo v primeru vojke, ki ne prestopa proti na severni sovjetski meji, bi se v vsakem Japoncu zbudilo navdušeno rodoljubje, ki bi ga gnalo v boj za ohranitev države, ki je popolnoma japonsko delo. (g)

Zlata dežela

Kanadski zlati rudniki donajajo danes največje dobičke na svetu. Od l. 1924 je proizvodnja narasla od 8.600.000 funtov šterlingov na 26 milijonov. Lani je proizvajalo zlato celih 32 novih podjetij, odkrili so številna nova ležišča ali začeli zopet delovati v zapuščenih starih. Več tisoč delavcev je dobilo zaposlitev, prevoz in število prevoznih sredstev se je povečalo, trgovina z živili in drugimi potrebščinami se je razmahnila. Kanada gre s hitrimi koraki nekdanjemu splošnemu blagostanju nasproti.

Lani so premlili povprečno 37.000 ton zlatonosne rude na dan. Zato ni čudno, če so rudniške družbe lahko izplačale 7.080.000 funtov šterlingov dividend, kar se še nikdar ni zgodilo.

V svetovni proizvodnji zlata je danes Kanada na tretjem mestu; prekašata jo še Južna Afrika in Rusija. Toda vsa zlata ležišča v Kanadi se še ne izkoriščajo, ker njihova velika oddaljenost proti severu in težkoča prevoza preveč ovirata dobičkonosno izkoriščanje. Toda današnji podjetniki rinejo kljub temu proti krutemu severu, kjer nastajajo nove naselbine in nova mesta, za prevoz dragocenega pridelka pa bodo skrbela letala.

Morje čaja

Angleške železnice imajo 275 jedilnih voz, v katerih je lani jedlo vsega skupaj 2.741.000 ljudi. Celo leto so porabili 487.700 kg mesa, 440.000 kg krompirja, 473.600 žemelj, 229.650 hlebov kruha, 1.235.420 jajc, 20.000 litrov smetane, 320.000 litrov mleka, 41.400 kg masla, 12.230 kg kave in 12.000 kg čaja.

Iz kruha, ki so ga porabili, bi lahko sestavili 2 m visok, 1 m širok in 1000 m dolg zid. Iz kave in čaja pa bi mogli nakuhati toliko pijače, da bi v njej udobno plavala največja bojna ladja.

Še naprej držal tako pod naperjenim samokresom, je nadaljeval:

»Aha!« je zakričal, »ta pes Jacques me je prodal vam, da bi se me otresel... Stvar je zastarana... On misli, da je na varnem. Ali vam je pa tudi povedal, kaj je bil on pri vseh teh stvari, on, pošteni, o čemer imam jaz dokaze? Aha, najbrž misli, da se bom jaz dal ubiti kar tako, ne da bi z vami govoril. Ne, ne, tulil bom, prišli bode in naju prišli in vse se bo izvedelo.«

Besnost se ga je lotevala. Začel bo vpiti:

»Na pomoč!« Slabo je bilo to, da je jeza prijemala tudi mene.

Videl sem, kako mu je roka tipala po mizi, da bi našla kaj, kar bi mi zagnal v glavo. Ta roka je bila velika in močna, ta roka je brez dvoma bila tista, ki mi je ubila očeta.

Če bi bilo razburjenje v meni le malo zraslo, bi bil izgubljen. Pognal bi mu bil kroglo v glavo, videl bi, kako teče njegova kri. Kaj bi mi to koristilo?

To maščevanje je bilo sveto, zato ga nisem smel izvršiti na tak način, da bi glavni krivec ušel neznan. V hipu mi je šinila v glavo misel, kako me bodo prišli, če ga ustreli, kako bom moral povedati vse, kar vem, in kakšno žalost bom povzročil s tem ubogi materi.

K sreči zanj in zame sva oba nekaj časa razmišljala.

Prva misel, ki se je morala oglasiti v njem, je morala biti najbrž ta, da ga je brat izdal s tem, da je meni povedal samo pol resnice, da bi

Radio

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih postaj dobite v najboljšem in najcenejšem ilustriranem tedniku »Radio Ljubljana«, ki stane mesečno samo deset dinarjev. —

Programi Radio Ljubljana

Ponedeljek, 19. julija: 12 Sprehod po gozdu (plošče) 12.45 Vreme, poročila — 13 Čas, spored, obvestila — 13.15 Vrsta veselih pesmi (plošče) — 14 Vreme, borza 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: (dr. Fran Buharović, profesor, Zagreb — 19.50 Zanimivosti — 20 Lenerjev godalni kvartet igra (plošče) 20.10 Zdravniška ura: Igra narave v bitju in žitju človeka (dr. Ivan Matko) — 20.30 Brahmsova ura: Sodelujeta ga. Helena Lapajne in g. prof. Marjan Lipovšek 22 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Originalna švicarska glasba (bratje Malenšek).

Torek, 20. julija: 12 Magistrov trio — 12.45 Vreme, poročila — 13 Čas, spored, obvestila — 13.15 Nekaj operne glasbe (plošče) — 14 Vreme, borza — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Potovanje Jerotija Račanina v Jeruzalem l. 1704 (prof. Radoslav Medenica) — 19.50 Zabavni kotiček — 20 Haskerjeve pesmi (plošče) — 20.10 Vpliv alkohola na gospodarsko, socialno, zdravstveno in kulturno strukturo Slovenije (g. Vojko Jagodič) — 20.30 Zbor čeških bogoslovcev — 21 Prenos iz Rima: Donizetti: »Ljubezenski napoj« (operna izvedba v studiu).

Drugi programi

Ponedeljek, 19. julija: Belgrad: 19.50 Narodna pesni: 21 Orkestralni koncert — Zagreb: 20.10 Verdijeva opera »Aida« — Dunaj: 19.35 Schubert in Bruckner; 21 Plesna glasba — Budimpešta: 20.40 Operni orkester; 22.20 Plošče; 23.30 Madjarske pesmi — Trst-Milan: 17.15 Violina; 21 Popevke; 22 Komorna glasba — Rim-Bari: 21.00 Sinfonični koncert — Varšava: 20. Lahka glasba; 21 Ciganska glasba; 22 Klavir — Berlin: 21 Plesna glasba — Königsberg: 20.10 Severna glasba — Hamburg: 20.10 Violončelo — Lipsko: 20.10 Buschov oratorij »Maks in Moric« — Köln: 21 Instrumentalna glasba — Monakovo: 19 Sramel — Strassbourg: 21.30 Guyardova suita »Svetovna mesta«.

Torek, 20. julija: Belgrad: 20.10 Orkestralni koncert; 21 Milan — Zagreb: 20 Orkestralni in vokalni koncert; 21.30 Tamburice — Dunaj: 21.30 Zabavni koncert — Budimpešta: 19.30 Madjarske pesmi; 21 Spevoigra »Vihar nad Parizom«; 22.05 Klavir; 22.50 Salonski orkester — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasba; 21 Donizettijeva opera »Ljubezenski napoj« — Bari: 21 Igra; 22.15 Koncert pianistke Branke Musulin — Praga: 19.10 Vojška godba, 20.15 Ondrickova češka rapsodija; 20.15 Češka filharmonija (Berliozova fantastična sinfonija) — Varšava: 20 Orkestralni koncert — Berlin: 20.10 Godalni orkester in Genejeva opereta »Sovražnik glasbe« — Hamburg: 20.10 Orkester in solisti — Vratislava; 20.10 Pihal.

Naročajte Slovenski dom!

Ethel Dupont, izvoljenka sina predsednika USA Franklina Roosevelta.

LJUBEZEN, KI UBIJA

Če ga takoj ne spravim v strah do onemoglosti, se bo vrgel name, kakor hitro si bo malo opomogel od prvega razburjenja, pobil me bo na tla in bo pobegnil, tudi če tvega pri tem, da ga na prvem stopnišču ustavi in primejo. Morda se mu bo celo posrečilo uiti in potem...

A že sem bil potegnil iz žepa samokres. Hotel sem zločinca razorožiti, hotel sem mu pokazati, da vse vem in sem ga nagovoril s pravim imenom:

»Gospod Edvard Termond, če samo krenete proti meni, vas ustrelim kot ubijalca, kar tudi ste, kakor ste vi ubili mojega očeta.«

Pokazal sem mu stol v okenski vboklini in mu velel:

»Sedite!«

Pokoril se mi je kakor stroj.

Ta trenutek sem ga imel v svojih rokah popolnoma ukročenega. A čutil sem, da bo to minuto takoj, ko si bo opomogel in prišel malo do zavesti. A tudi če bi potem on obvladal mene, kaj mi je bilo mar. Hotel sem izvedeti, ali sta Edvard Termond in Rochdale ena in ista oseba. In to sem zdaj vedel. Saj sem dobil neoporečen dokaz za to.

Zdaj je bilo treba sovražniku izvititi še drugi dokaz, ki sem ga hotel imeti, dokaz, ki bo izročil očima na milost in nemilost v moje roke.